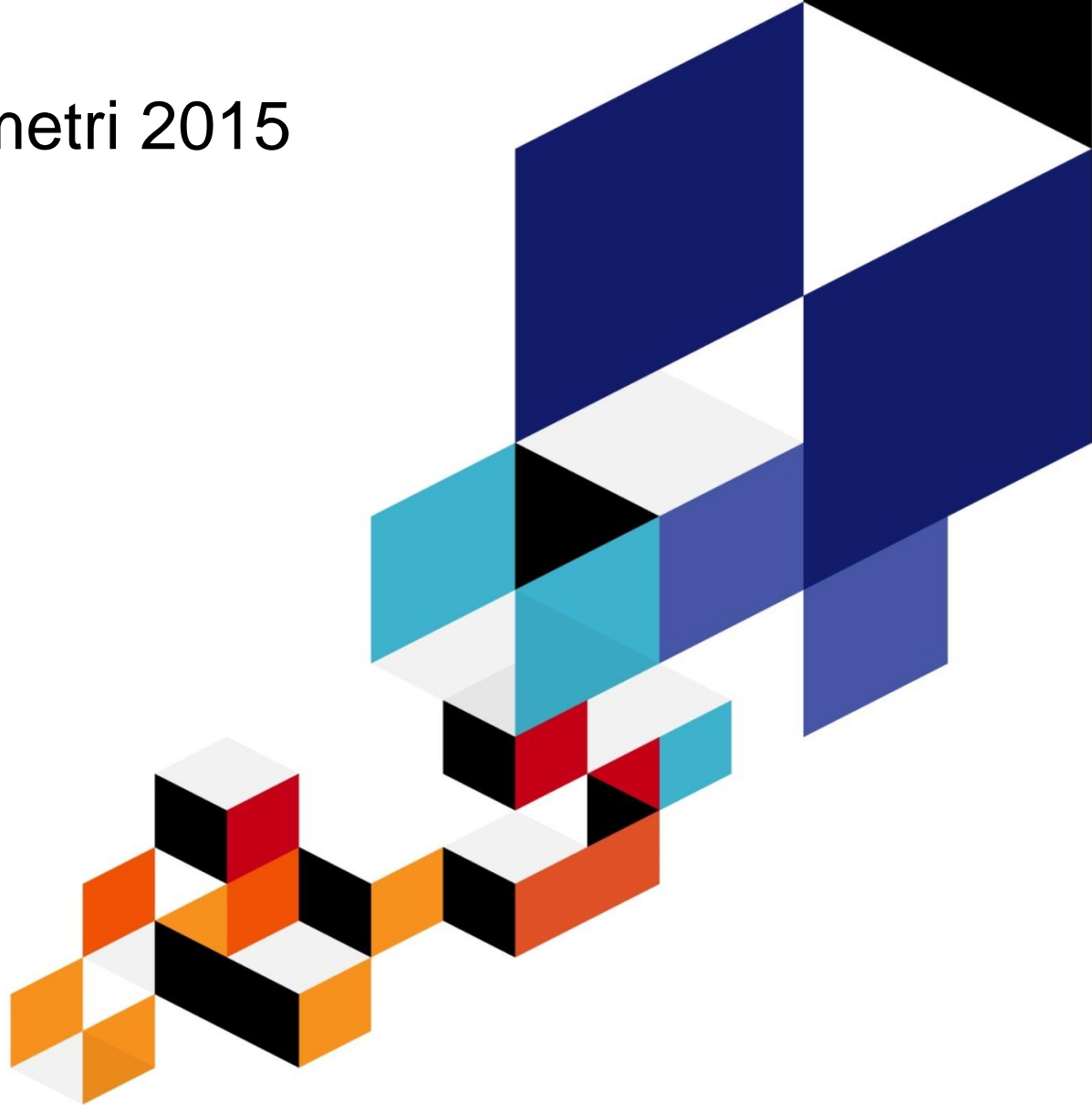

Mielenterveysbarometri 2015

Tutkimuksen tavoitteena:

- selvittää mielenterveyskuntoutujien arkipäivään liittyviä asioita ja ongelmia,
- tutkia käsityksiä mielenterveyskuntoutujista ja mielenterveysongelmista,
- selvittää mielenterveysalan ammattilaisten (psykiatrit ja psykologit) näkemyksiä

Tutkimuksen sisältöalueita:

- mielenterveyskuntoutujien asema suomalaisen yhteiskunnan jäsenenä
 - leimautuminen
 - mahdollisuus täysipainoiseen elämään
- mielenterveyteen liittyvät uskomukset
 - sairaudesta paraneminen, sairauden kanssa eläminen
- mielenterveyskuntoutujien arkielämään vaikuttavia tekijöitä
 - palveluiden ja hoidon saatavuus
- sosiaali- ja terveystalouden resurssien jakaminen

Tutkimuksen käytännön toteuttaminen:

- Kuntoutujia ja omaisia haastateltiin puhelimitse 25.9. – 2.10.2015,
- Haastatteluja yhteensä 301 kpl
 - satunnaisotos Mielenterveyden Keskusliiton jäsenrekisteristä
 - kuntoutujat arvioivat asiaa omasta näkökulmastaan, omaiset kuntoutuvan läheisensä näkökulmasta,
- Lisäksi tutkittiin 1055 suomalaisen mielipiteet Gallup Kanavalla 18.9.–24.9.2015,
 - aineisto edustaa Suomen 15-74 -vuotiasta väestöä (pl. Ahvenanmaa),
- Ammattilaisten mielipiteet selvitettiin internet-tutkimuksena 17.9.-12.10.2015 yhteistyössä Suomen Psykiatriyhdistyksen ja Suomen Psykologiliiton kanssa, ja tähän tutkimukseen osallistui 268 ammattilaista.

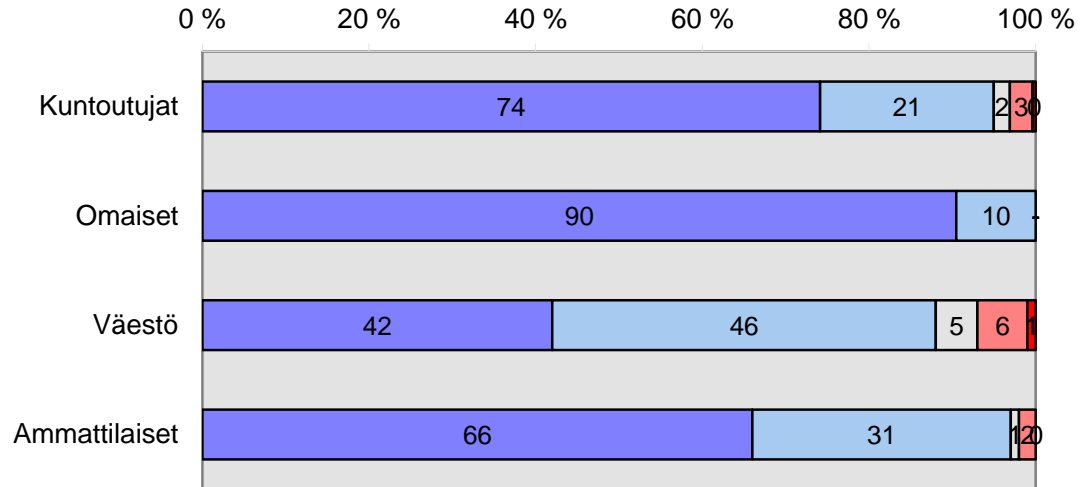
Mielenterveysbarometri 2015

Mielenterveysongelmat ja työelämä

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA
MIELIPITEITÄ: mielenterveyden ongelmien vuoksi töitä tulisi voida
tarvittaessa sopeuttaa työntekijän terveydentilaan (%)

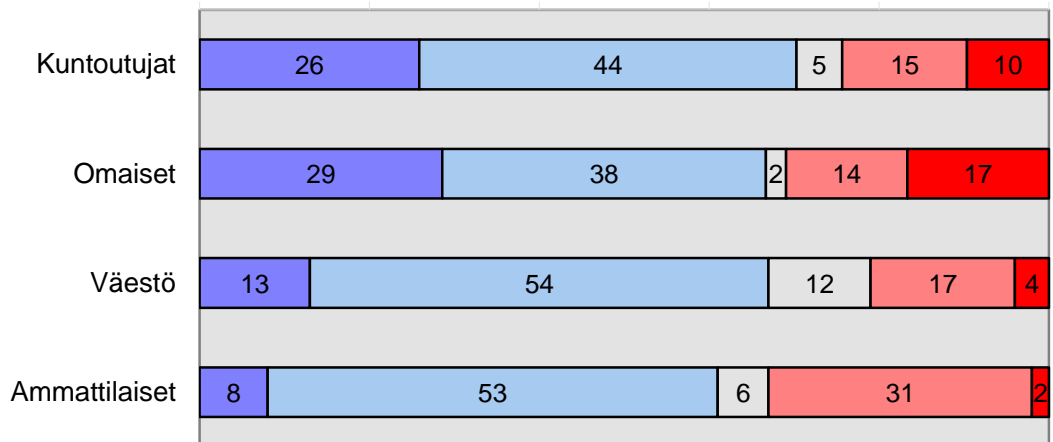
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä □ Ei osaa sano ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

On laaja yksimielisyys siitä, että mt-kuntoutujan töitä tulisi voida tarvittaessa sovittaa vastaamaan terveydentilaa, kuten muidenkin sairauksien kohdalla tehdään.

Toisaalta jos tieto henkilön mt-ongelmasta kerrotaan työpaikalla, tämän pelätään johtavan työpaikan, aseman tai arvostuksen menetykseen.

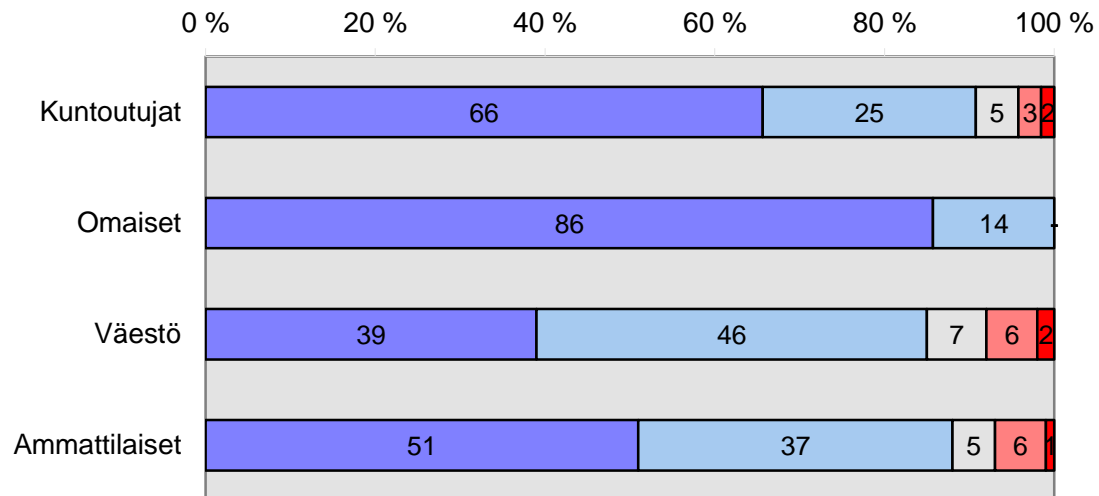
MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA
MIELIPITEITÄ: jos tiedetään, että työntekijällä tai esimiehellä on
mielenterveyden ongelmia, hän voi menettää työpaikkansa, asemansa tai
arvostuksensa yrityksessä (%)

Mielenterveysbarometri

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA
 MIELIPITEITÄ: työyhteisöä pitäisi valmentaa ottamaan vastaan työtoveri,
 joka palaa takaisin oltuaan sairauslomalla psyykkisen sairauden tähden
 (%)

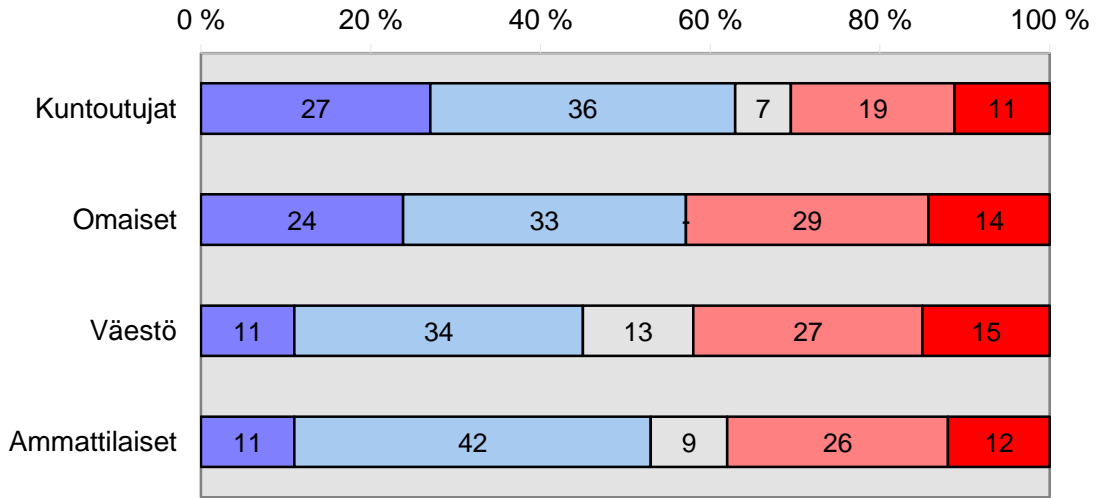
■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä □ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

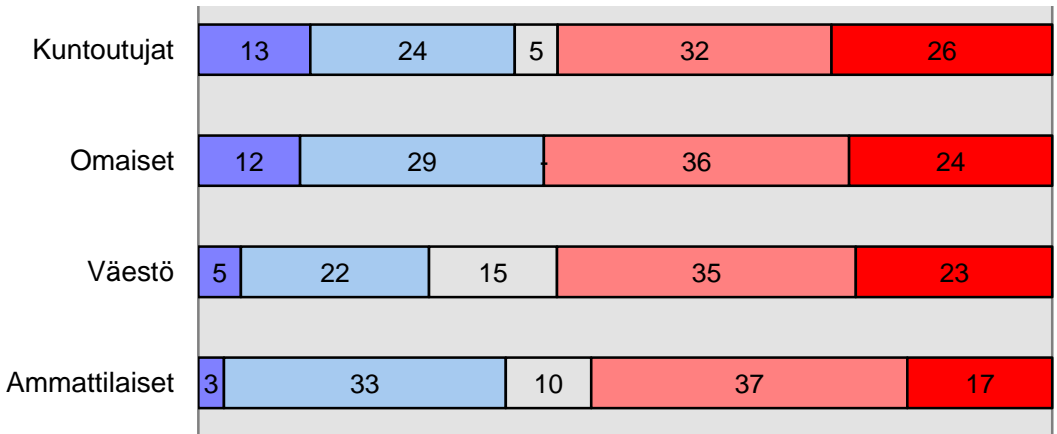
Mielenterveysbarometri 2015

MIELIPITEITÄ: jos minulla olisi mielenterveyden ongelmia, kertoisin niistä esimiehelleni (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

MIELIPITEITÄ: jos minulla olisi mielenterveyden ongelmia, kertoisin niistä työtovereilleni (%)

Mielenterveysbaroi

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: kuntoutujien mielipiteet (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä □ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Mt-kuntoutajat näkevät, että heidän tulisi voida tarvittaessa sovittaa töitä vastaamaan terveydentilaa, kuten muidenkin sairauksien kohdalla tehdään.

Toisaalta jos henkilön mt-ongelmasta tiedetään, tämä voi mt-kuntoutujien kokemuksen mukaan johtaa työpaikan, aseman tai arvostuksen menetykseen.

Mielenterveyden ongelmien vuoksi töitä tulisi voida tarvittaessa sopeuttaa työntekijän terveydentilaan.

Työyhteisöä pitäisi valmentaa ottamaan vastaan työtoveri, joka palaa takaisin oltuaan sairauslomalla psyykkisen sairauden tähden.

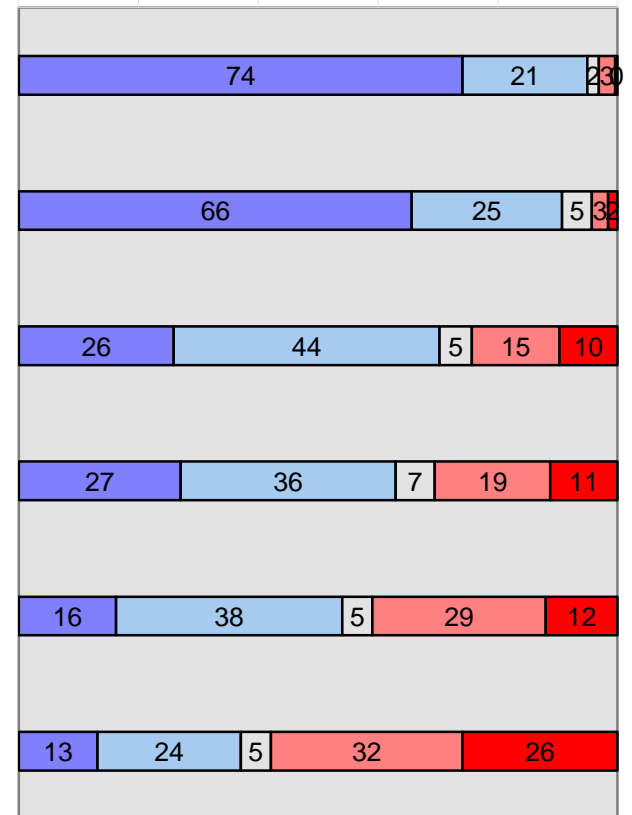
Jos tiedetään, että työntekijällä tai esimiehellä on mielenterveyden ongelmia, hän voi menettää työpaikkansa, asemansa tai arvostuksensa yrityksessä.

Jos jollakulla olisi mielenterveyden ongelmia, hänen pitäisi kertoa niistä esimiehelleen.

Jos työyhteisössä jollakulla esiintyy mielenterveyden ongelmia, se vaikuttaa koko työyhteisöön.

Jos jollakulla olisi mielenterveyden ongelmia, hänen pitäisi kertoa niistä työtovereilleen.

0 % 20 % 40 % 60 % 80 % 100 %

MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: ammattilaisten mielipiteet (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Myös ammattilaisten mielestä työt pitäisi sopeuttaa terveydentilaan ja työyhteisö pitäisi valmentaa ottamaan vastaan työtoveri, joka on ollut sairauslomalla psyykkisen sairauden vuoksi.

Puolet ammattilaisista ei kuitenkaan edes itse uskaltaisi kertoa omista mielen ongelmistaan työpaikallaan.

Tämä kertoo, että jopa ammattilaisten keskuudessa stigmatisointi on edelleen vahvaa.

Mielen terveyden ongelmien vuoksi töitä tulisi voida tarvittaessa sopeuttaa työntekijän terveydentilaan.

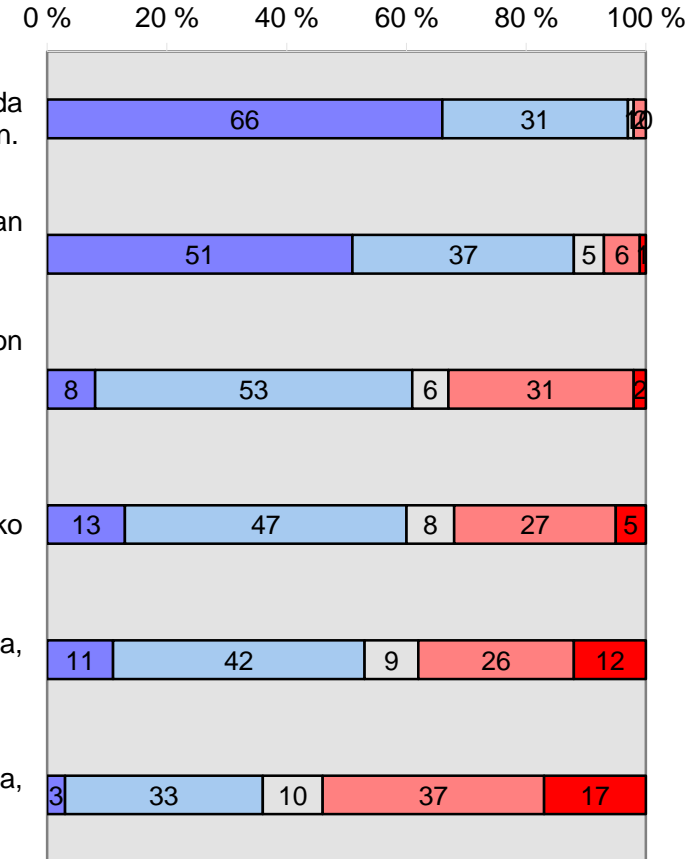
Työyhteisöä pitäisi valmentaa ottamaan vastaan työtoveri, joka palaa takaisin oltuaan sairauslomalla psyykkisen sairauden tähden.

Jos tiedetään, että työntekijällä tai esimiehellä on mielen terveyden ongelmia, hän voi menettää työpaikkansa, asemansa tai arvostuksensa yrityksessä.

Jos työyhteisössä jollakulla esiintyy mielen terveyden ongelmia, se vaikuttaa koko työyhteisöön.

Jos minulla olisi mielen terveyden ongelmia, kertoisin niistä esimiehelleni.

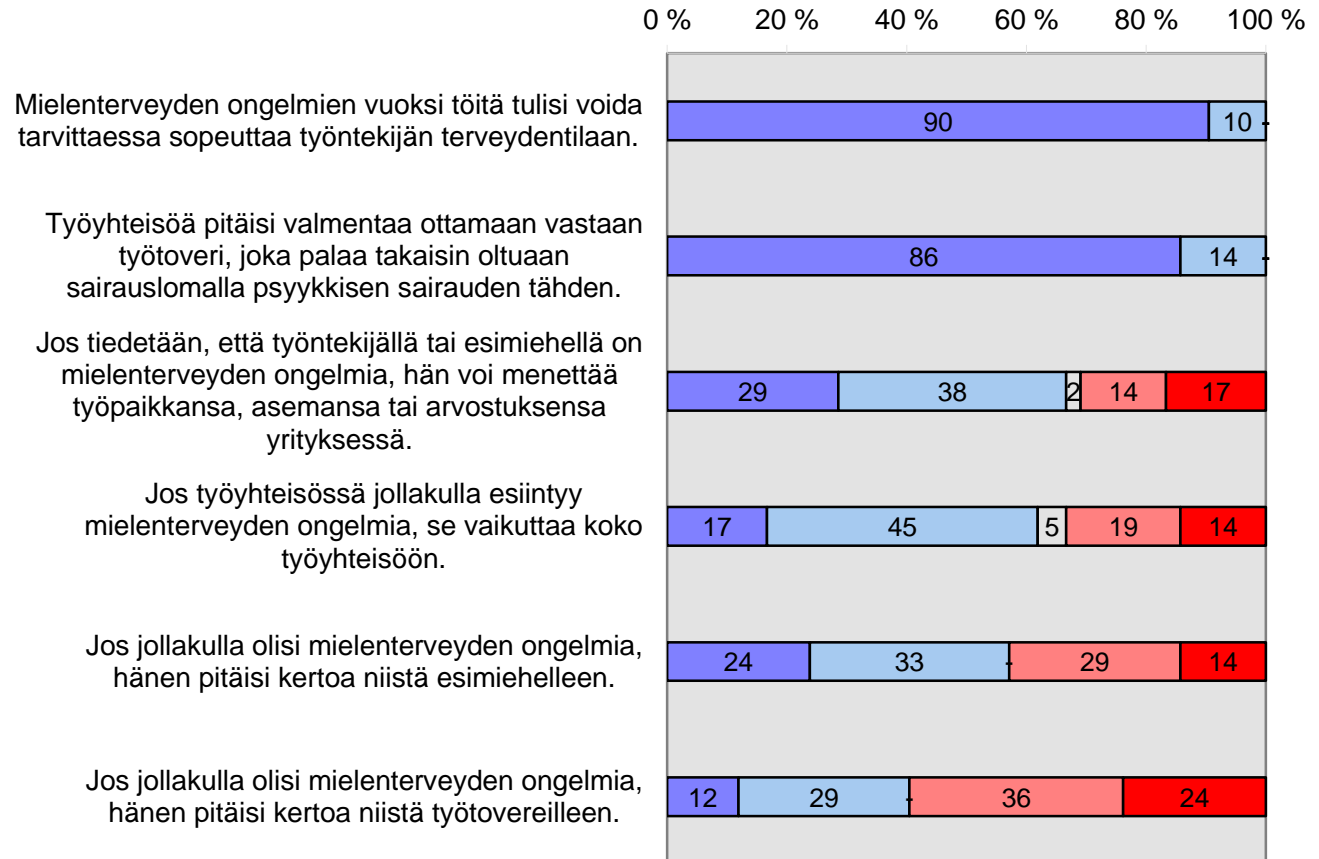
Jos minulla olisi mielen terveyden ongelmia, kertoisin niistä työtovereilleni.

Mielen terveysbarometri 2015

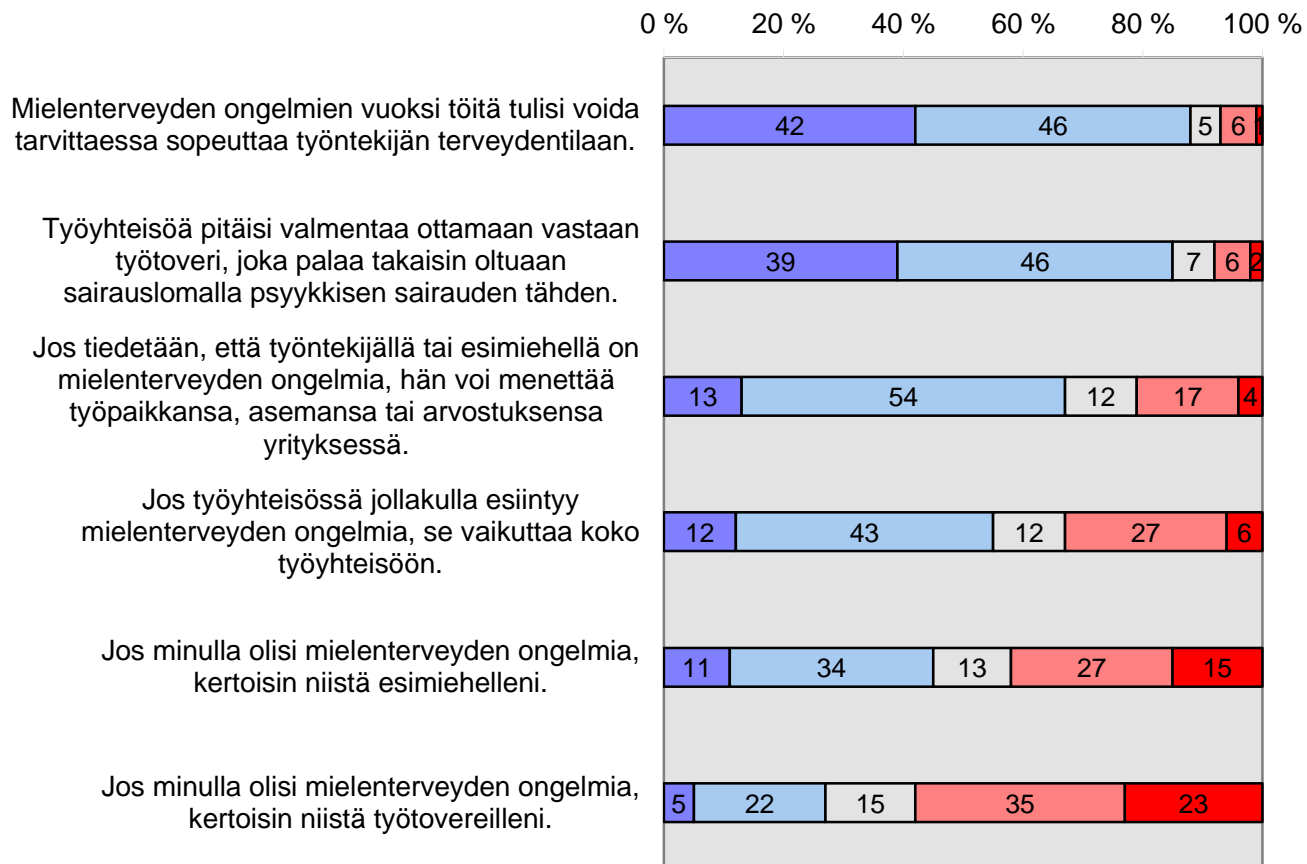
MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: omaisten mielipiteet (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

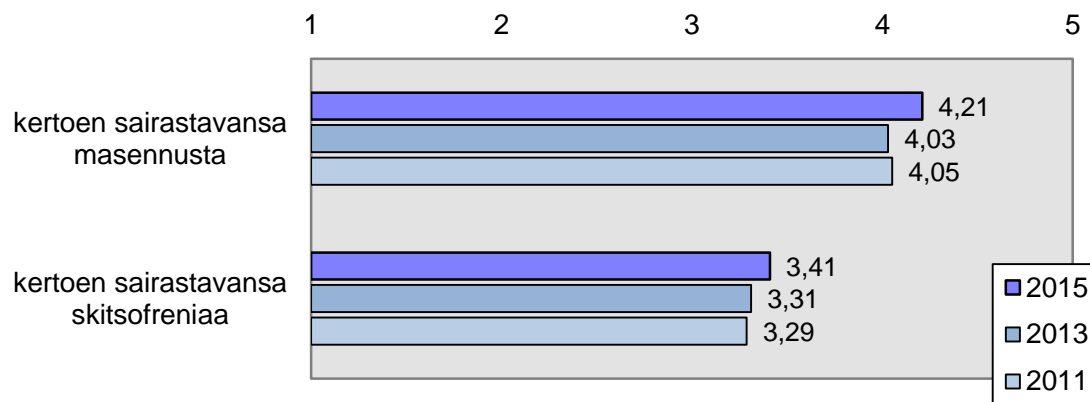
MIELENTERVEYSONGELMIA JA TYÖELÄMÄÄ KOSKEVIA MIELIPITEITÄ: väestön mielipiteet (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

NÄKEMYKSIÄ SIITÄ, JOS TYÖTOVERI JÄISI SAIRASLOMALLE....
 1=vaikea pitää tasaveroisena työkaverina----- 5=ei merkitystä työnteon kannalta

Masennusta ei pidetä kovin merkittävänä työnteon kannalta. Skitsofreniaan suhtaudutaan varauksellisemmin.

Väestön näkemyksiä

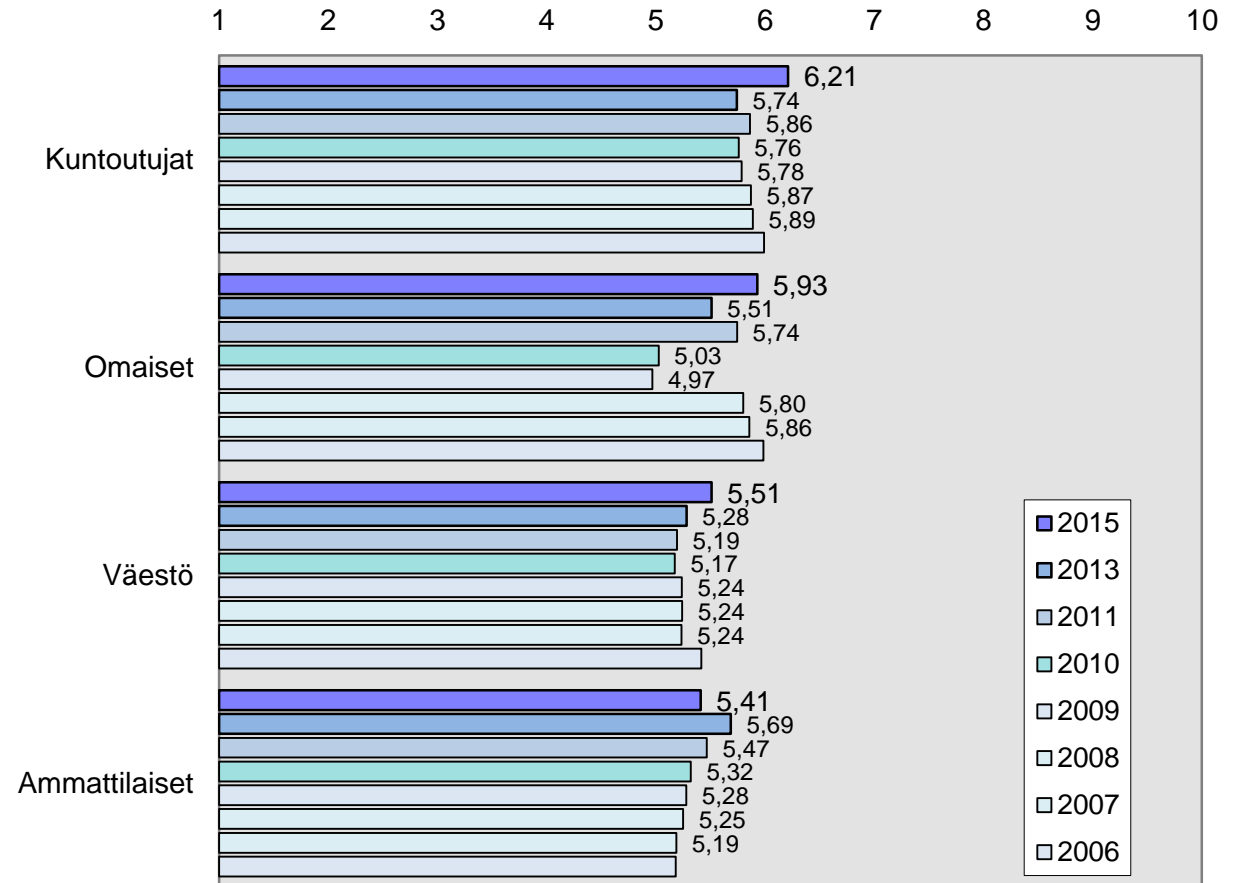
Mielenterveyskuntoutujan asema

MIELENTERVEYSKUNTOUTUJIEN ASEMA SUOMALAISESSA YHTEISKUNNASSA:

1=täysin ulkopuolella ----- 10=täysivaltaisia jäseniä

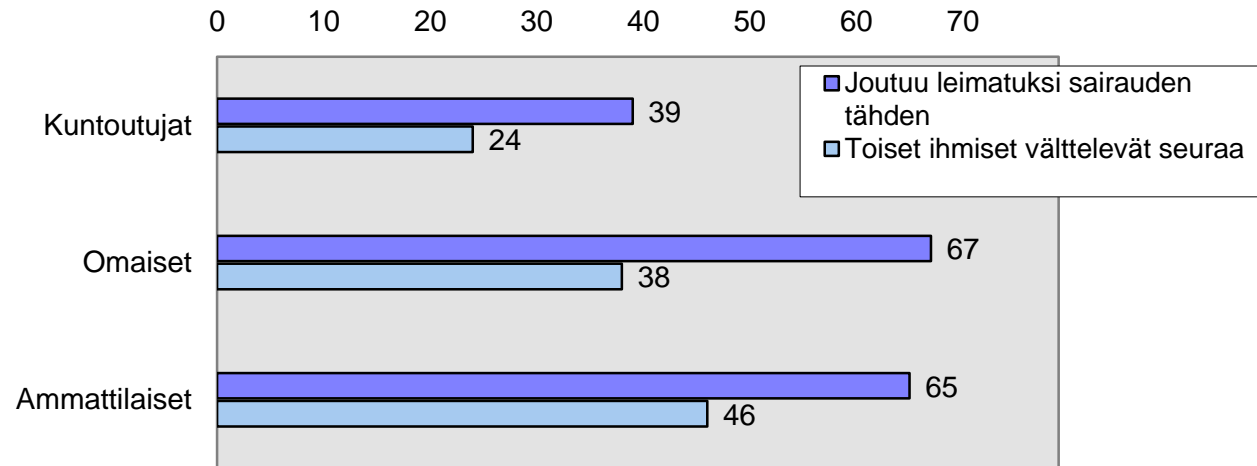
Mielenterveyskuntoutujia ei vielä pidetä suomalaisten yhteiskunnan täysivaltaisina jäseninä. Kaikissa tutkituissa ryhmissä näkyy muutos parempaan, mutta muutoksen vauhti on hidas.

Kaksi kolmasosaa omaisista ja ammattilaisista on huomannut, että kuntoutuja on joutunut leimatuksi sairautensa tähden.

Kuntoutujiesta tämän on huomannut 39%.

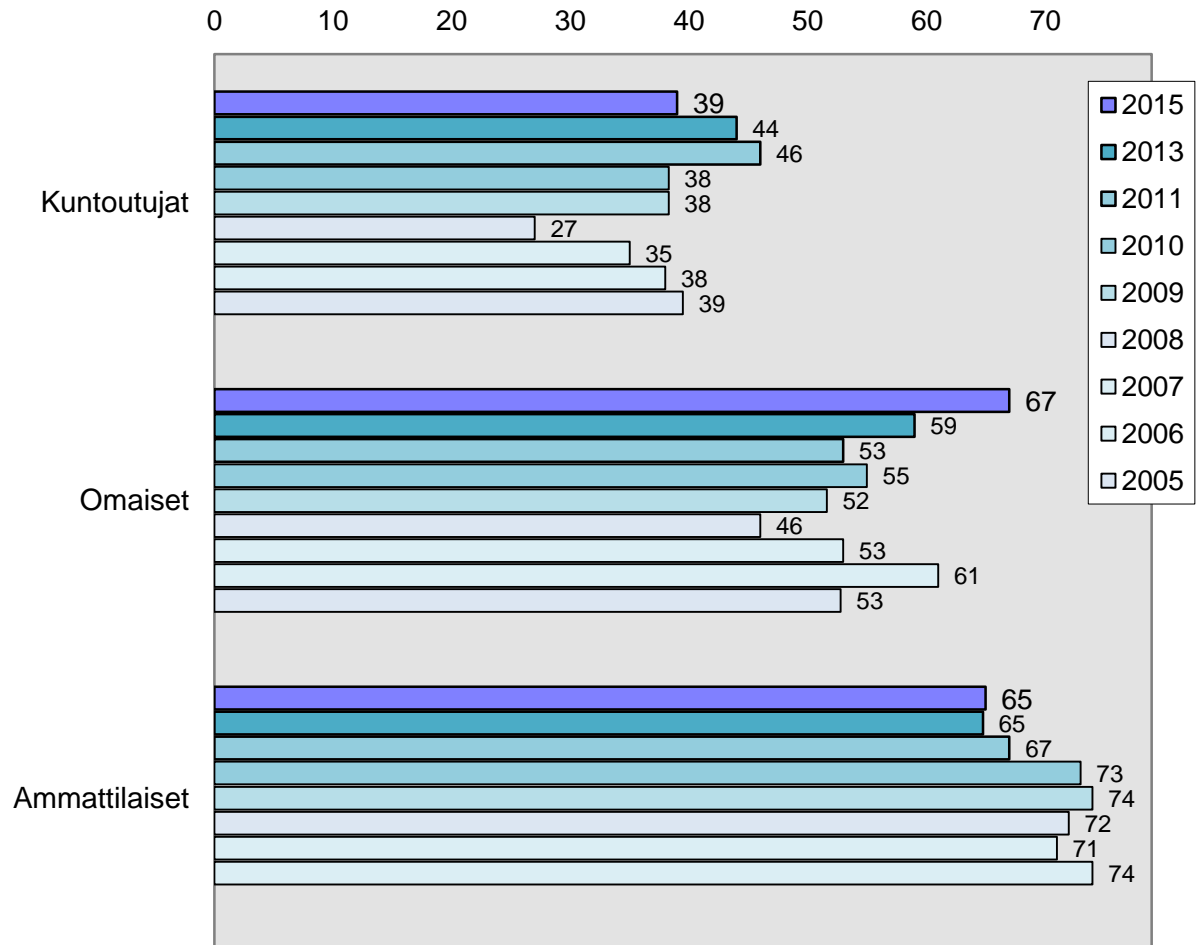
LEIMAUTUMINEN SAIRAUDEN VUOKSI (%)

LEIMAUTUMINEN SAIRAUDEN VUOKSI (%)

Leimautuminen psyykkisen sairauden vuoksi ei ole tilastollisesti vähentynyt yhtenkään vastaajaryhmän näkökulmasta.

Omaiset arvioivat, että leimaaminen on jopa vahvistunut 2000-luvulla.

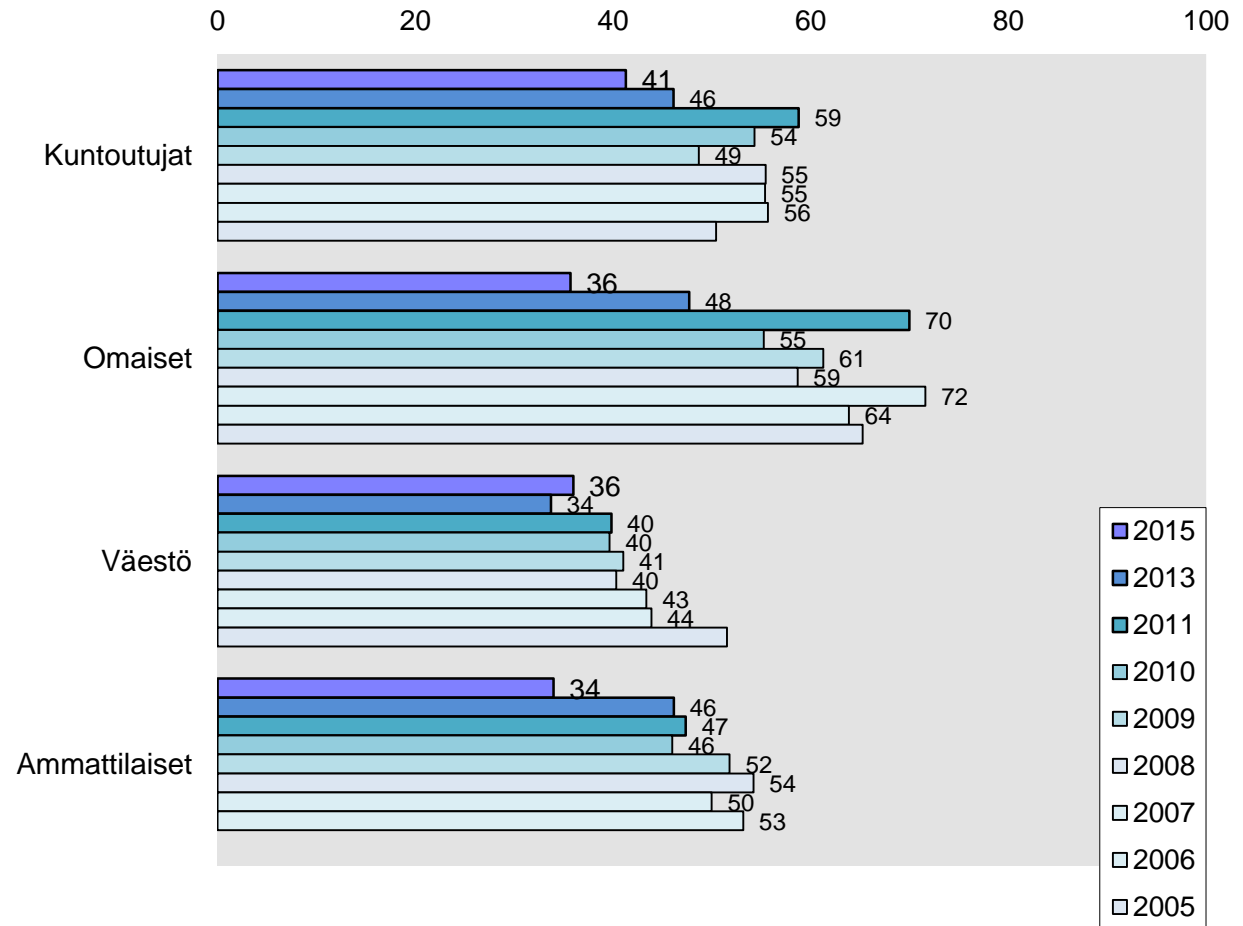

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: mielenterveysongelmien parissa painiskeleva ei voi elää täysipainoista elämää, täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevat (%)

Yhä useampi on sitä mieltä, että myös mielenterveysongelmien parissa painiskeleva voi elää täysipainoista elämää.

Muutos näkyy erityisesti niiden vastauksissa, jotka ovat nähneet mielenterveysongelmien vaikutukset: kuntoutujat itse, omaiset ja ammattilaiset.

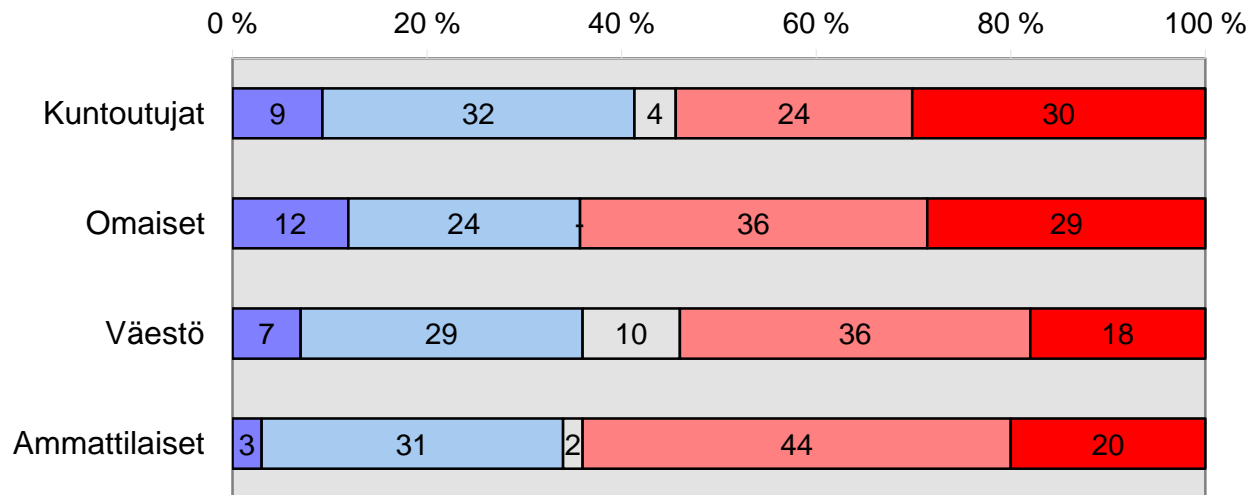
Omaisten näkemys on lähellä kuntoutujien omaa arviota kokemuksistaan. Ammattilaisten näkemys on puolestaan lähellä väestön keskimääräistä näkemystä.

Mielenterveysbarometri 2015

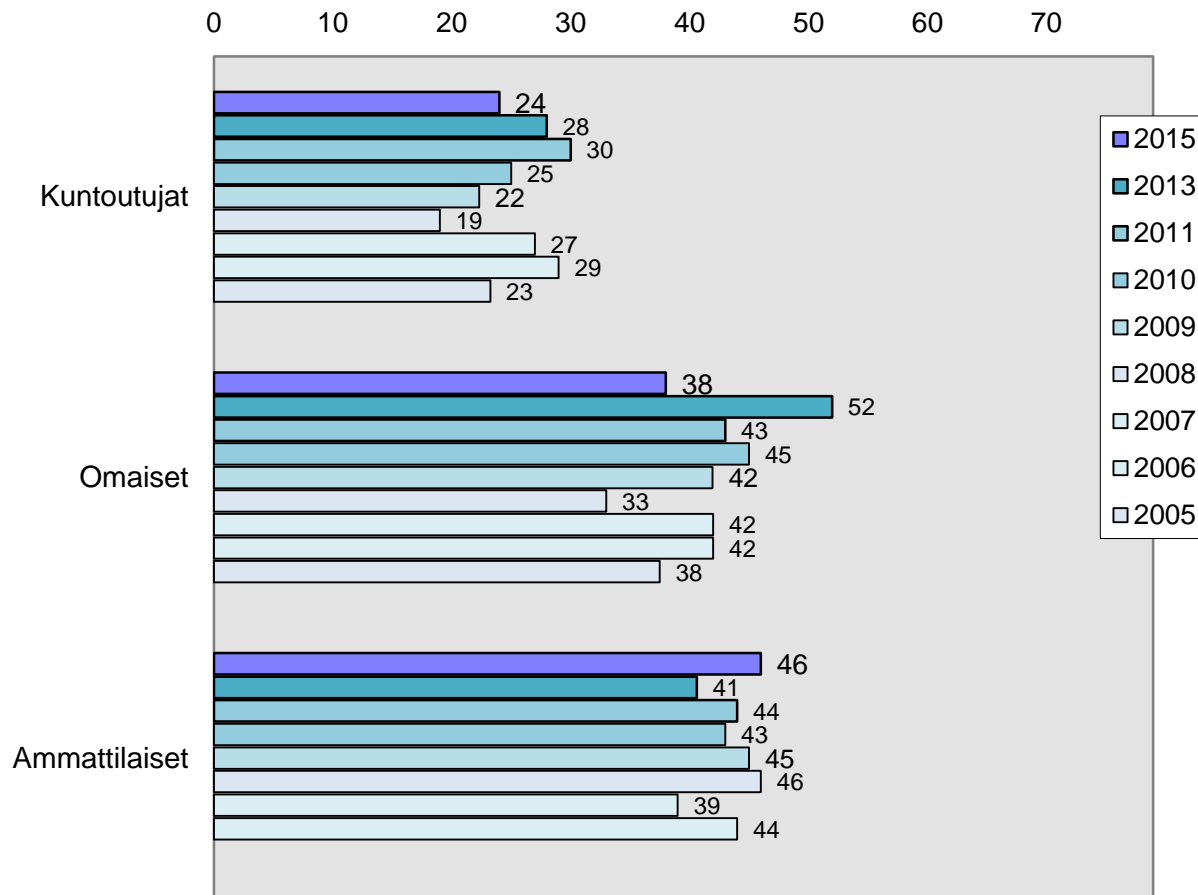
MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: mielenterveysongelmien parissa painiskeleva ei voi elää täysipainoista elämää (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Noin puolet omaisista ja ammattilaista arvioi, että toiset ihmiset välttävät kuntoutujien seuraa. Kuntoutujista itsestään näin ajattelee vain neljäsosa.

TOISET IHMISET VÄLTTELEVÄT SEURAA (%)

Mielenterveysbarometri 2015

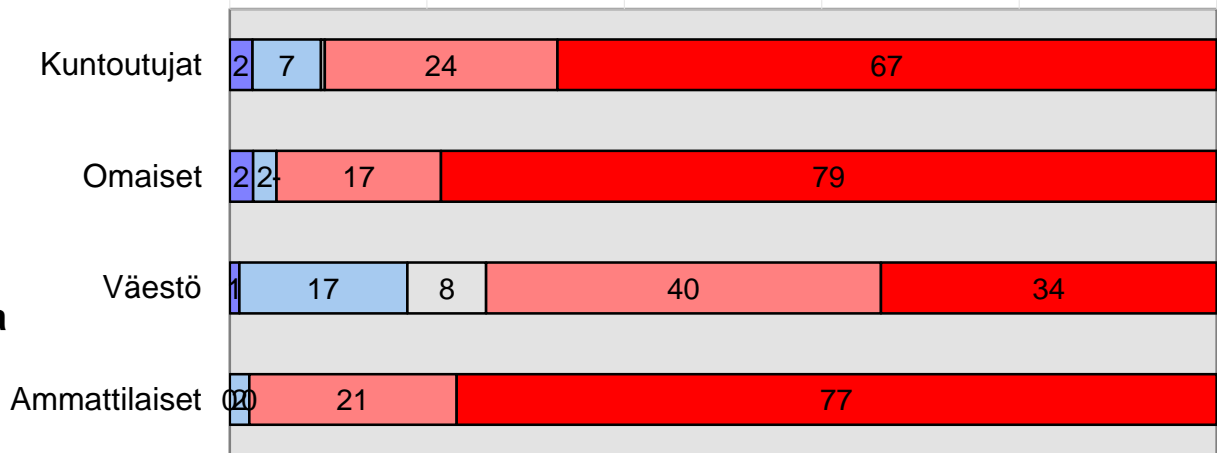
Mielenterveyteen liittyvät uskomukset

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: mielenterveysongelmia
kokeneita henkilöitä on epämukavaa ja pelottavaa kohdata (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

0 % 20 % 40 % 60 % 80 % 100 %

Mt-ongelmia kokeneita kohdanneet ihmiset eivät ajattele, että kohtaamiset olisivat epämukavia tai pelottavia.

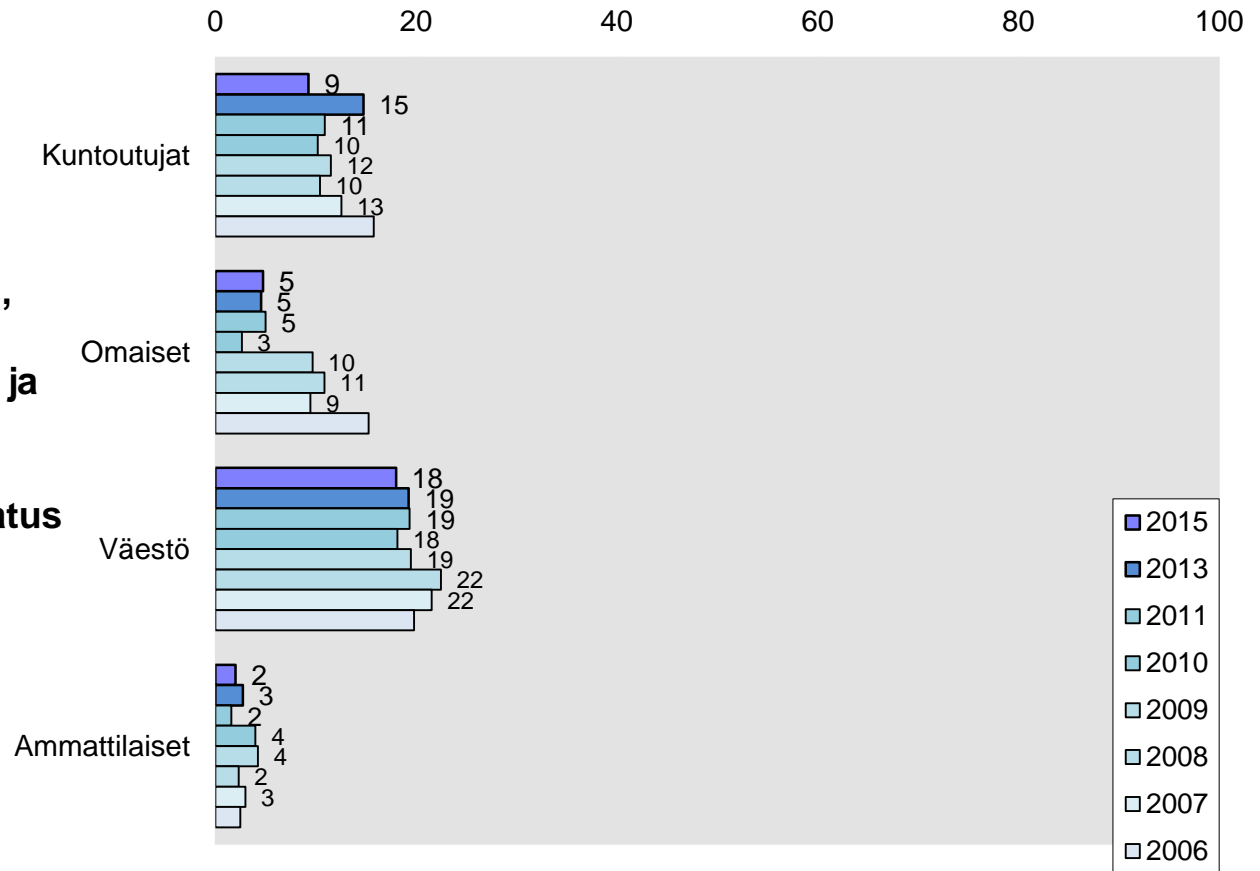
Muussa väestössä näin ajattelevia on vielä huomattava määrä, melkein viidesosa.

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: minusta on epämukavaa ja pelottavaa kohdata mielenterveysongelmia kokeneita henkilöitä, täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevat (%)

Omaisten keskuudessa on entistäkin harvinaisempi ajatus, että mt-ongelmia kokeneiden kohtaaminen olisi epämukavaa ja pelottavaa.

Muun väestön keskuudessa ajatus on säilynyt muuttumattomalla tasolla: noin viidesosan suomalaisista ajattelee näin.

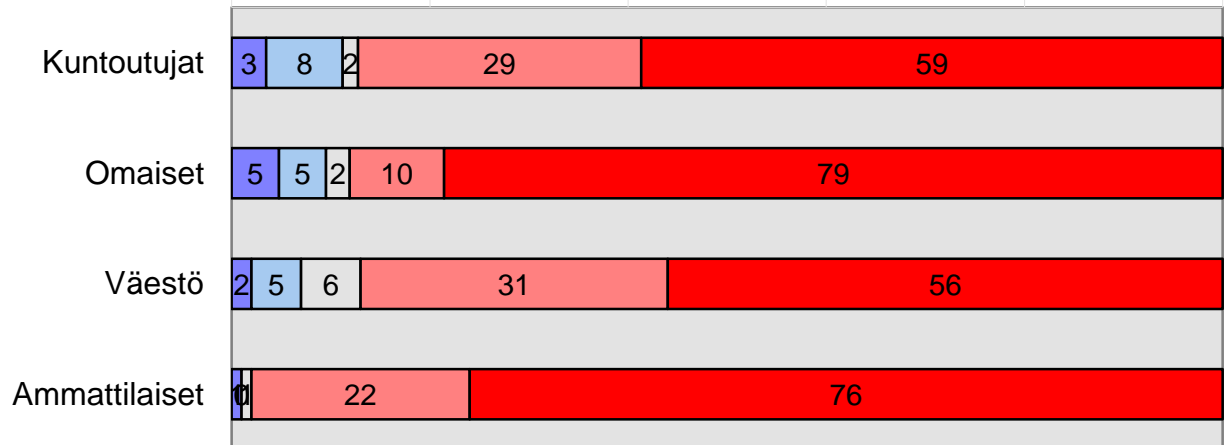
Mielenterveysbarometri 2015

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: mielenterveyden järkkymisestä saa pääosin syyttää itseään (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

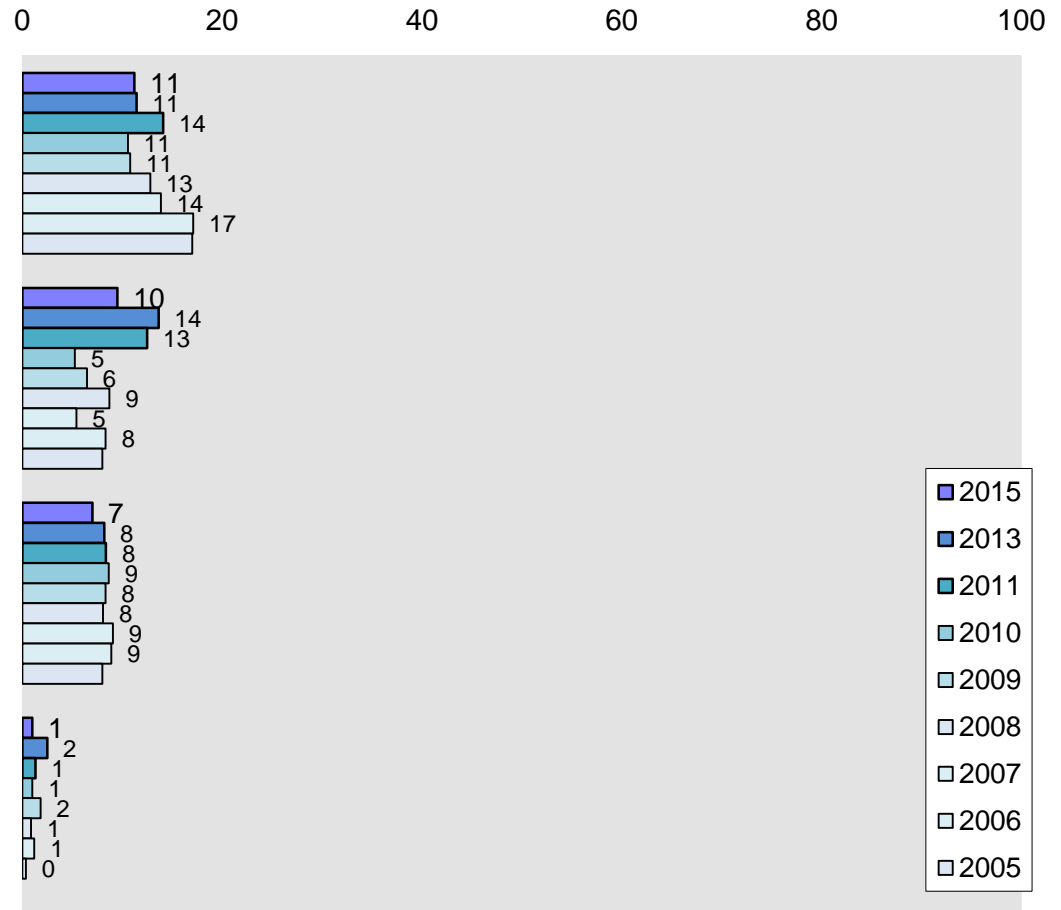
0 % 20 % 40 % 60 % 80 % 100 %

Tuskin kukaan ammattilainen ajattelee enää, että mielenterveysongelma olisi sairastuneen omaa syytä. Myös muut vastaajaryhmät vastustavat väitettä voimakkaasti.

Mielenterveysbarometri 2015

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: mielenterveyden järkkymisestä saa syyttää pääosin itseään, täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevat (%)

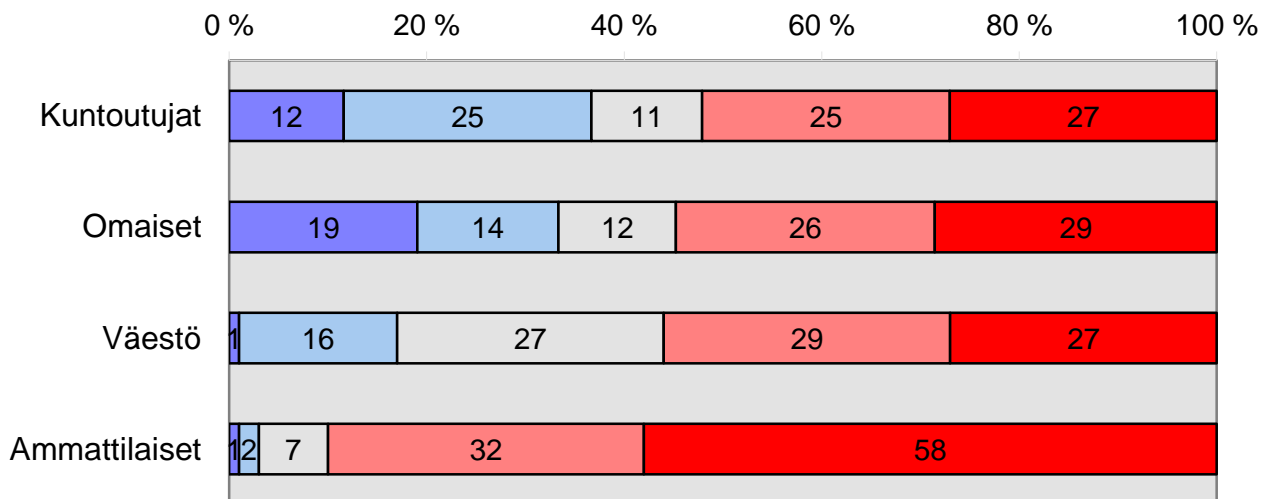
Alle kymmenesosa suomalaisista syyllistää mielenterveyden järkkymisestä sairastunutta itseään.

Tämän syyllistävän joukon osuus ei ole 2000-luvulla merkittävästi vähentynyt, vaikka yleinen ymmärrys psyykkisistä sairauksista on lisääntynyt.

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: mielenterveysongelmiin tai kansanomaisemmin sanottuna hulluuteen liittyy usein tietty positiivinen energialataus (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

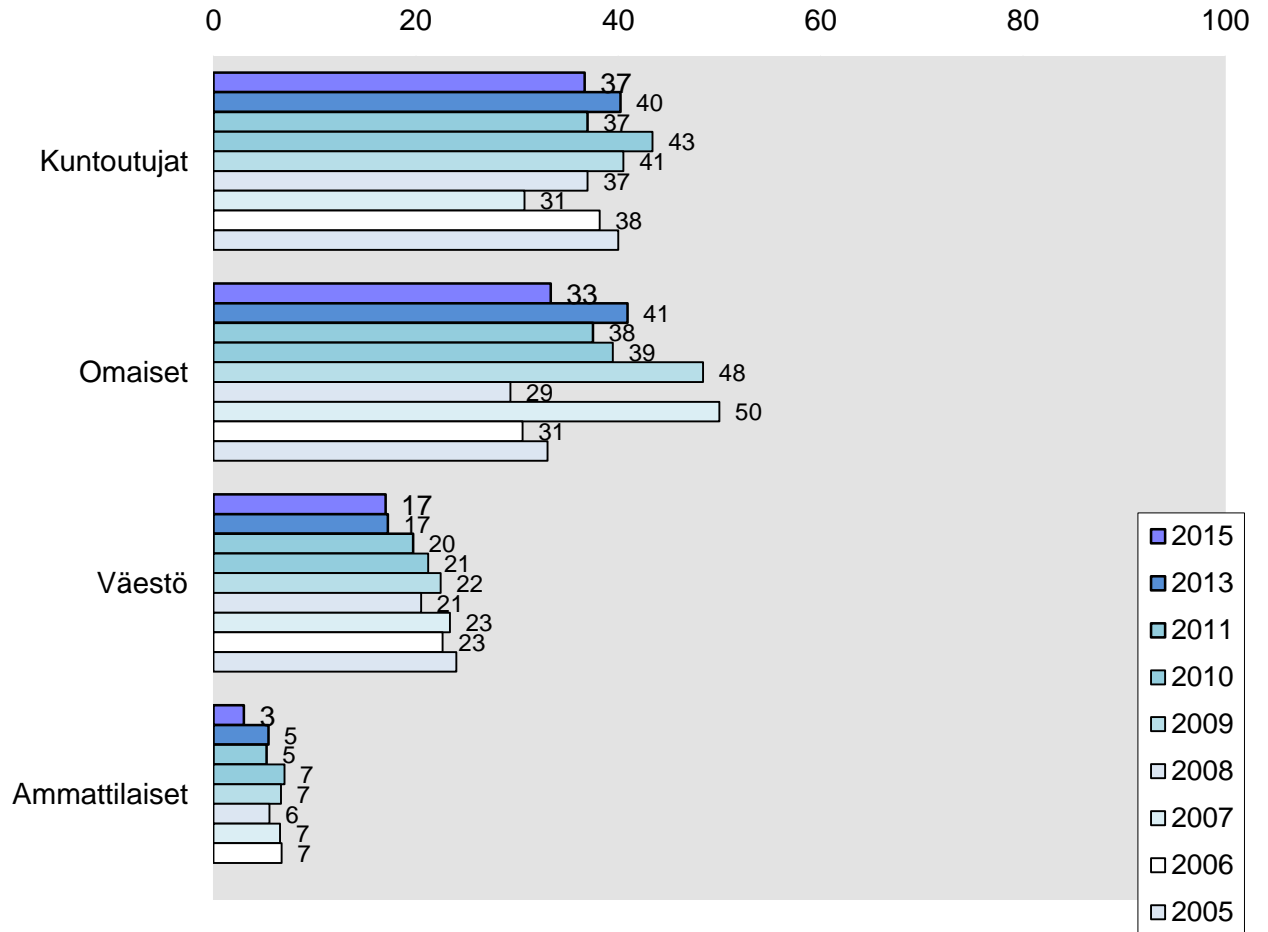
Ajatus siitä, että hulluuteen liittyy usein myös positiivinen energialataus, on kuntoutujien ja omaisten joukossa huomattavasti vahvempi kuin ammattilaisten ja muun väestön keskuudessa.

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: mielenterveysongelmiin tai kansanomaisemmin sanottuna hulluuteen liittyy usein tietty positiivinen energialataus, täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevat (%)

Ajatus siitä, että hulluuteen liittyy usein myös positiivinen energialataus, on pysynyt yhtä yleisenä tutkimuksesta toiseen.

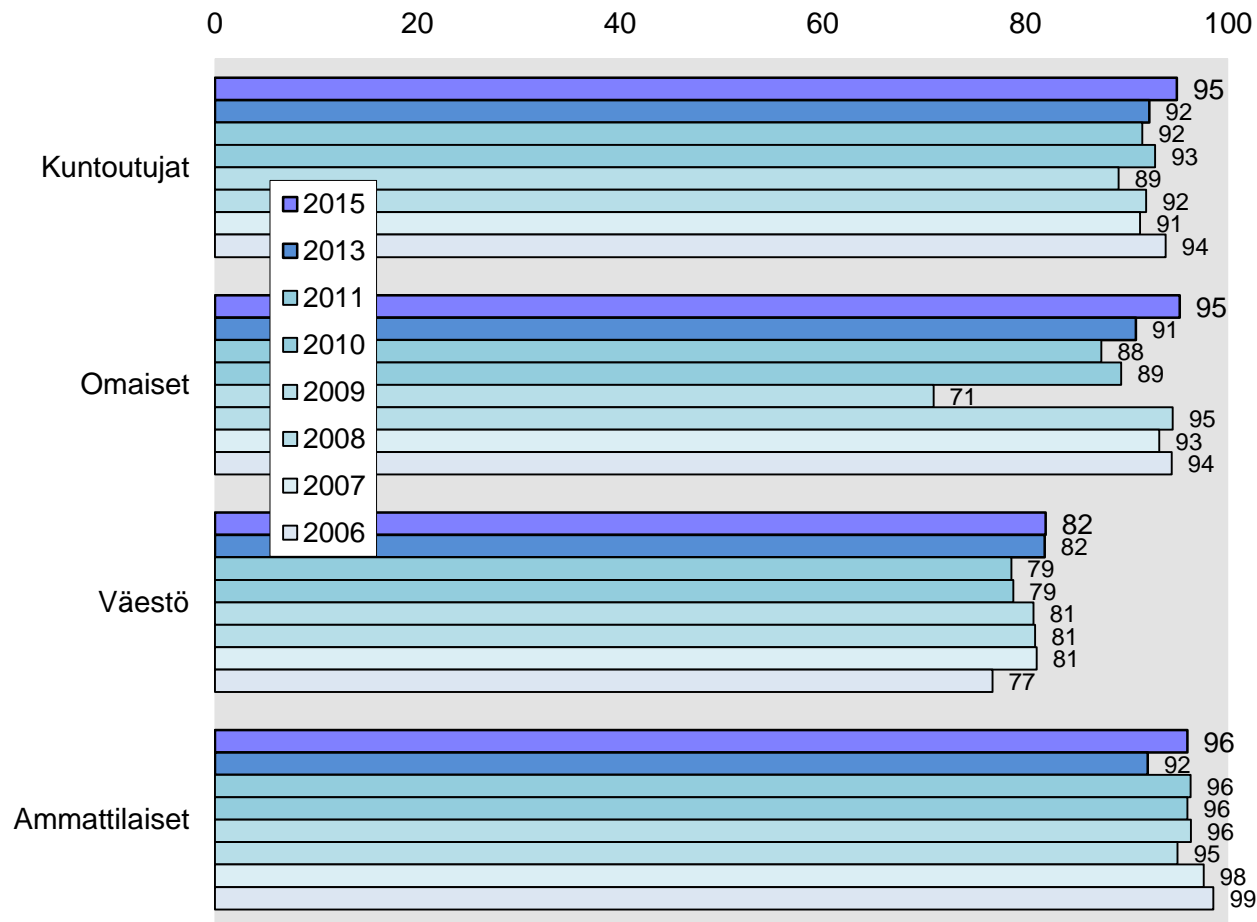
(Ammattilaismielipiteiden muutos 5%:sta 3%:iin voi näyttää suurelta, mutta 2% muutos mahtuu virhemarginaaliin)

Mielenterveysbarometri 2015

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: hyvillä lääkkeillä, psykoterapialla tai muulla tuella mielenterveyskuntoutuja pystyy elämään normaalia elämää, täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevat (%)

Sekä kuntoutujat, omaiset että ammattilaiset arvioivat erittäin yksimielisesti, että mielenterveyskuntoutujat pystyvät hoidon turvin elämään normaalia elämää.

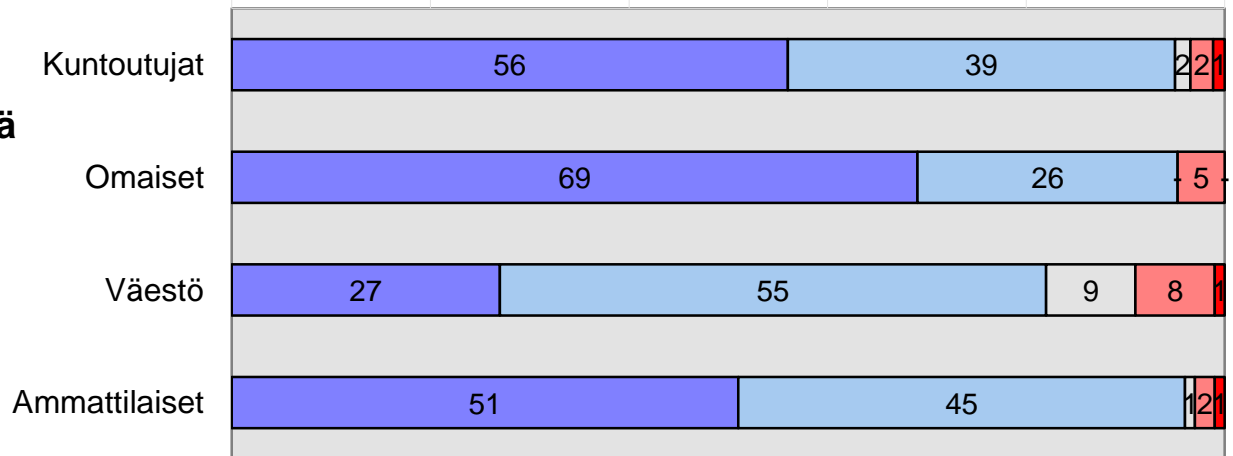
Mielenterveysbarometri 2015

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: hyvillä lääkkeillä, psykoterapialla tai muulla tuella mielenterveyskuntoutuja pystyy elämään normaalia elämää (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

0 % 20 % 40 % 60 % 80 % 100 %

Kysymys mt-kuntoutujan kyvystä elää normaalia elämää saa erityisen paljon ”Täysin samaa mieltä” -vastauksia omaisilta.

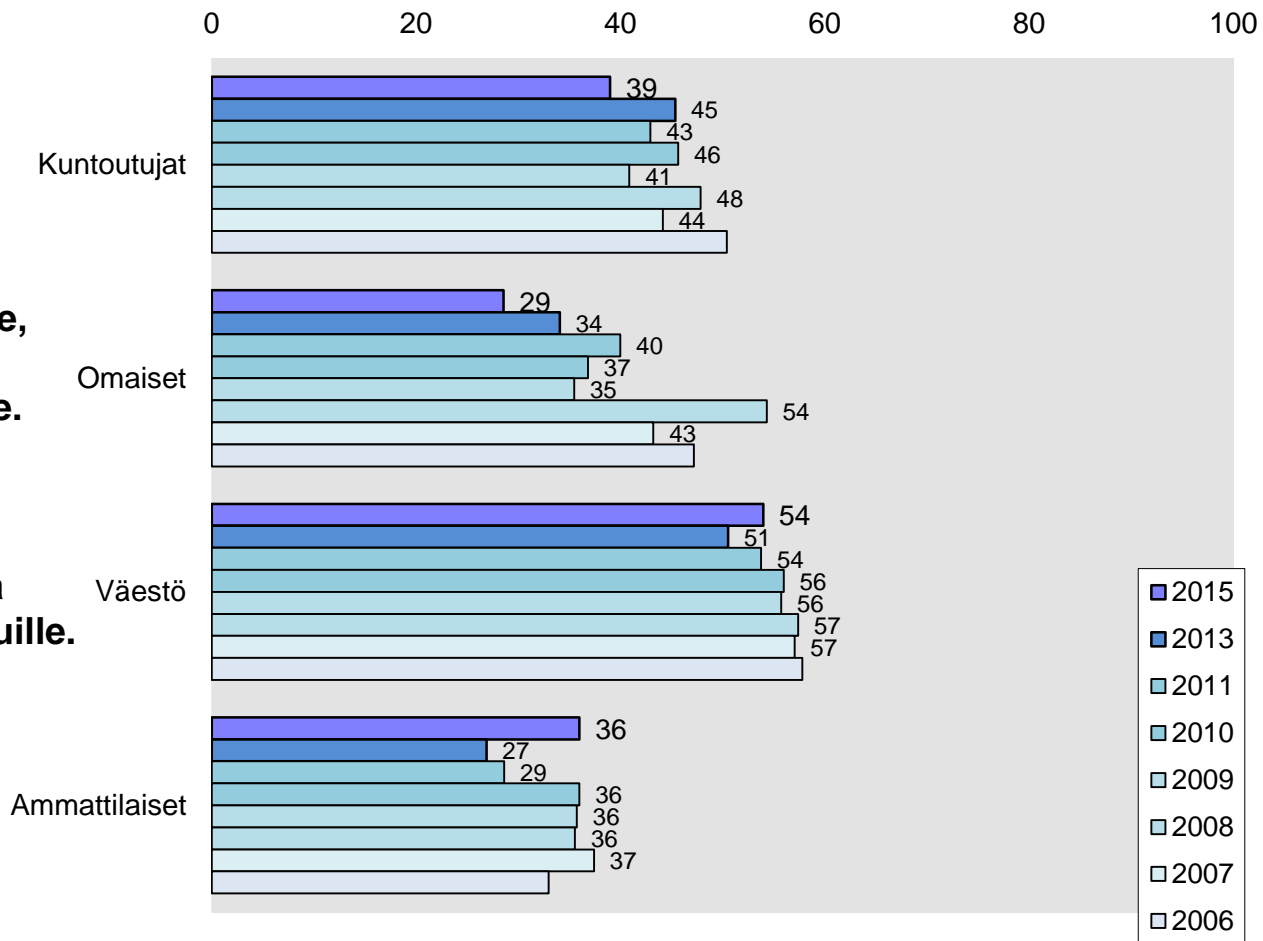

Mielenterveysbarometri 2015

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: henkilöt, jotka oikeasti kuuluisivat sairaalahoitoon, ovat häiriöksi muille, täysin ja jokseenkin samaa mieltä olevat (%)

Yhä harvempi omainen ajattelee, että sairaalahoitoon kuuluvat henkilöt olisivat häiriöksi muille.

Tavallisista suomalaisista yli puolet kuvittelee sairaalahoitoa tarvitsevien olevan häiriöksi muille.

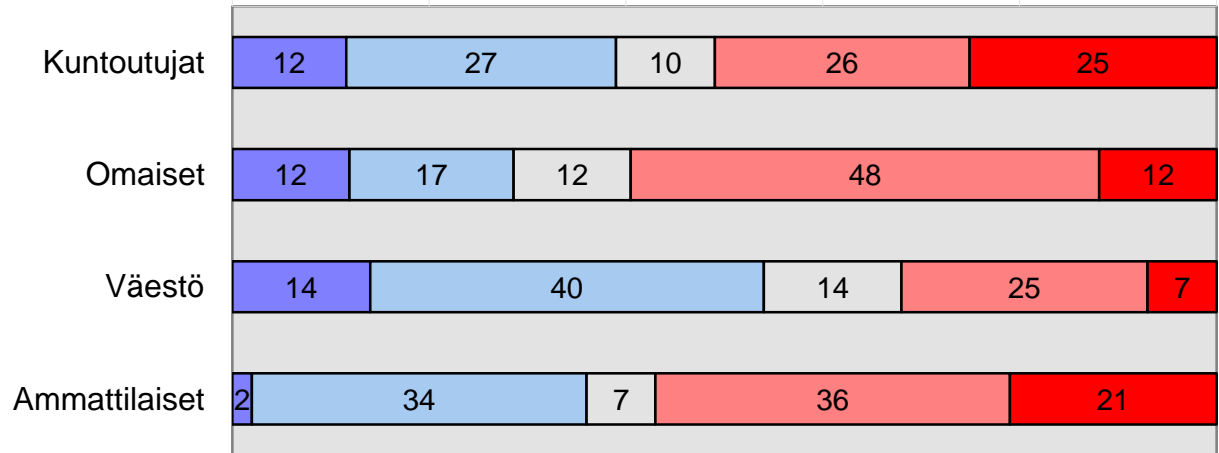
MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: henkilöt, jotka oikeasti kuuluisivat sairaalahoitoon, ovat häiriöksi muille (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

0 % 20 % 40 % 60 % 80 % 100 %

Erityisesti mt-hoidon ammattilaiset pitävät vääränä väitettä, että sairaalahoitoa tarvitsevat olisivat häiriöksi muille.

”Sairastuneen sairaalahoidon syy ei ole se, että hän olisi häiriöksi muille, vaan se, että hän on sairas.”

MIELENTERVEYTEEN LIITTYVIÄ VÄITTÄMIÄ: väestön mielipiteet (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä □ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

